

Faktencheck Affenpocken (MPX)

Informacije o simptomima, prevenciji kod sumnje i nakon potvrđene infekcije

Trenutno postoji epidemija majmunskih boginja širom svijeta i takođe u Austriji. Ako imate tegobe, posebno poslije rizičnih kontakata, obratite se svom doktoru ili nazovite dežurni telefon 1450!

Majmunske boginje su bolest koja se mora prijaviti.

Šta su majmunske boginje?

Majmunske boginje (engleski: Monkeypox, MPX) izaziva virus majmunskih boginja.

Kako se prenose majmunske boginje?

- Direktan kontakt sa osipima, mjehurićima ili bubuljicama oboljelih lica, npr.:
 - poljupci
 - grljenje
 - maženje
 - seks
- kontakt sa korištenim predmetima, npr.:
 - peškiri
 - posteljina
 - odjeća
 - suđe
 - erotske igračke

- Kapljična infekcija, npr.:
 - duži razgovor na malom razmaku

U bliskom kontaktu (uključujući polni kontakt) sa oboljelim licima velika je vjerovatnost za prenošenje. Sadržaj mjehurića veoma je zarazan.

Koje simptome izazivaju majmunske boginje?

- U početku se javljaju opšte tegobe (5 do 21 dan poslije kontakta sa oboljelim licem):
 - temperatura, groznica, iscrpljenost
 - Bolovi: glava, leđa, mišići
 - natečeni limfni čvorovi
- Promjene na koži pojavljuju se nakon 1 do 3 dana:
 - osip: mrlje, mjehurići, bubuljice
 - mogu se pojaviti po cijelom tijelu, uključujući sluznice, te uzrokovati jake bolove
 - kasnije se stvaraju kraste i otpadaju
 - Linkovi na fotografije: <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox/images-monkeypox-lesions>

Zarazni ste dok sve kraste ne otpadnu i promjene na koži ne ozdrave (obično 3-4 sedmice).

Koliko su opasne majmunske boginje?

- Simptomi obično nestaju sami od sebe nakon nekoliko sedmica.
- U vanrednim slučajevima tok bolesti može biti težak i čak smrtonosan:
 - dodatne infekcije kože
 - upala pluća
 - upala očiju sa trajnim oštećenjima očiju
- Sljedeće grupe ljudi imaju povećan rizik za teški oblik majmunskih boginja:
 - novorođenčad i djeca (< 12 godina)
 - trudnice
 - veoma stara lica (>80 godina)
 - lica sa imunodeficijencijom

Kako mogu spriječiti majmunske boginje?

- strogo paziti na higijenu
- bez bliskog kontakta sa oboljelim licima
- bez kontakta sa predmetima koje koriste oboljela lica
- izbjegavanje čestih promjena i/ili anonimnih polnih kontakata

Kondomi ne pružaju dovoljnu zaštitu kod seksualnih kontakata. Za prenos virusa dovoljan je blizak (kožni) kontakt (uklj. polni kontakt)!

Šta ću raditi ako sumnjam na majmunske boginje?

Kontrolni spisak: Odnosi li se jedna ili više sljedećih tačaka na mene?

- Imam li tegobe?
- Jesam li bio/bila u bliskom kontaktu sa nekim kome su dijagnosticirane majmunske boginje?
- Jesam li imao/imala mnogo bliskih kontakata u proteklih 21 dan?
 - Takođe seksualne kontakte?
 - Uglavnom sa strancima?
- Jesam li bio/bila na mjestu gdje se pojavljuju majmunske boginje?

Ako da:

- strogo izbjegavati daljnje kontakte i paziti na dobru higijenu
- obratiti se doktoru ili na dežurni telefon 1450
- razgovor sa doktorom
 - Prethodno se najavite telefonski!

Imao/imala sam kontakt sa licem oboljelim od majmunskih boginja. Šta trebam napraviti?

- strogo izbjegavati bliske kontakte
 - posebno sa rizičnim grupama
- paziti na higijenu

- uspostaviti kontakt sa dežurnom zdravstvenom službom 1450
 - pripremite informacije o svojim simptomima, prethodnim vakcinama protiv velikih boginja i o posljednjem kontaktu sa oboljelim licem
- službeno prijavljene kontakt osobe mogu se vakcinisati i nakon kontakta. Vakcinisanje treba izvršiti poslije kontakta što je ranije moguće unutar 4 dana, a smisla ima do najduže 14 dana
 - lokalna zdravstvena služba ima više informacija o tome
- obratite se doktoru ako imate tegobe

Šta ću raditi ako su mi potvrđene majmunske boginje?

- Službena izolacija do ozdravljenja svih kožnih lezija:
 - pregled kod doktora potvrđuje da su sve promjene na koži ozdravile
 - strogo izbjegavati bilo kakav fizički kontakt sa drugim ljudima
 - ako je u domaćinstvu više lica, osigurajte da ostanete u vlastitoj sobi, idealno bi bilo koristiti vlastiti WC i kupatilo
 - nemojte dijeliti kućanske predmete, peškire, posteljinu sa drugima
- Objava kontakt osoba zdravstvenoj službi:
 - (bliski) kontakti u proteklih 21 dan
 - kontakt osobe mogu se vakcinisati nakon kontakta
- Medicinska pomoć:
 - obratite se na dežurni telefon 1450 ili doktoru ako se zdravstveno stanje pogorša

Šta ću raditi kada završi službena izolacija?

- očistiti i dezinfikovati korištene stambene prostorije
 - Tačna uputstva nude „Empfehlungen für Patient:innen und Haushaltsangehörige zur abschließenden Reinigung und Desinfektion bei bestätigter Affenpocken-Infektion“
- Polni odnos treba praktikovati sa zašitom u sljedećih 8 sedmica (kondom)

Kako mogu dobiti vakcinu protiv majmunskih boginja?

U Austriji je trenutno dostupan ograničen broj vakcina protiv majmunskih boginja. Vakcinisati se mogu sljedeće osobe:

- Preventivno vakcinisanje dostupno je zdravstvenim radnicima sa visokim rizikom od zaraze, kao i licima sa ličnim rizičnim ponašanjem, to su lica koja često mijenjaju polne kontakte, posebno muškarci sa istospolnim partnerima.
- U slučaju kontakta sa osobom oboljelom od majmunskih boginja, vakcinisanje je moguće i postekspozicijski, dakle nakon kontakta.
 - Dokazana kontakt osoba („postekspozicijsko vakcinisanje“)
 - Idealno unutar 4 dana, najduže 14 dana nakon kontakta
 - Lica sa ličnim rizičnim ponašanjem, tj. lica sa čestom promjenom seksualnih kontakata, posebno muškarci sa istospolnim partnerima

Gdje se mogu vakcinisati?

- Vakcinisanje se organizuje putem zdravstvenih službi
- Ako ste kontakt ili rizična osoba, obratite se lokalno nadležnoj zdravstvenoj službi

Gdje se mogu testirati?

- Ako se sumnja na infekciju majmunskim boginjama, daljnje razjašnjenje provodi doktor
 - Obavezna je prethodna najava telefonom [Vidi takođe: Šta ću raditi ako sumnjam na majmunske boginje?]

Gdje mogu pronaći ostale informacije na temu majmunskih boginja?

- Austrija
 - [Humane Affenpocken \(sozialministerium.at\)](https://www.sozialministerium.at)
 - [Affenpocken - AGES](https://www.ages.at)
 - [Wissen statt Vorurteile – Affenpocken – Aids Hilfe Wien](https://www.aids-hilfe-wien.at)

- Evropa
 - [Monkeypox \(europa.eu\)](#)
 - [Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Monkeypox Surveillance Bulletin \(europa.eu\)](#)
 - [RKI - Infektionskrankheiten A-Z - Affenpocken](#)
 - [UK –Monkeypox: background information](#)
- Svijet
 - [Monkeypox outbreak 2022 - Global \(who.int\)](#)
 - [Monkeypox | Poxvirus | CDC](#)
- Kontakt sa doktorima
 - 1450
 - [„Arztsuche“ \(aerztekammer.at\)](#)
- Provjera simptoma
 - [Symptomchecker der Charité: PoxApp \(charite.de\)](#)